

նակը չարշարակից նշանաւոր եղբայրներու արեան կաթիլներով ալ զծած է Հայ Գողգոթայի կարմիր տեսարանը, ինչ որ գործին մնձ արժէք կու տայ:

Նա հոն ինաւորվ ցուցակի առած է աննց անոնները, նահատակութեանց վայրերը շատերուն լուսանկարներով, որոնք իմ վրաս այն ազգեցին՝ ինչ որ սիրու մը կը զայց՝ երբ Կ'անցնի գերեզմաննոցի մը կարգ կարգ շարուած շիրմ ներուն մէջէն. հոն մարմարեան կորող մը՝ վազամնիկ որդույ մը պատկերով. հոն լացող հրեշտակ մը՝ մօր կամ ֆրոշ շիրմին պլուած. և վերջապէս անապանց՝ բայց խորհրդակիր խաչ մը, լապտեր մը, կոտրած սիւն մը, տակը՝ հանգչողին մելամաղձուն նկարով, որոնք խորունկ հառաչ մը և շերմ արցունք կը հանեն անցորդին սրտէն. Հայ գողգորան ալ գերեզմաննոց մ'է, ուր շարուած են կողք կորքի մեր սիրելիները: Մեր նահատակաց պատմութիւնը լկ մորթուած ներու սարսունկ պատմութիւնը պէտք չէ ըլլայ, այլ ֆրիսոննէական կրօնիք քաջայալթ վկաներու գիւցագիներութիւն մը, որ ոչ թէ մնագէ յուսահատ նիշէր, արցունք, այլ արտասուխան ուրախութիւնը կը բղիստնեն:

Մայր Հայաստանը Սակարայէցի առնասիրս Համունեայ պէս բաջութեամբ զո՞ւց իւր սիրելի զաւակները, բայց չուցեց իսոնարհիլ մահէկի դիմաց, կրկնելով իւր ամէն նահատակի բերնով «Ոյոր քա և պարանցը մեր: Զեմք ինչ լար մէր քան զասայինսն, որ յայսր վիայորեան վերայ եդին զինչը և զուացուած և զմարմինս իւրեանց» (Եղիշէ էջ 72-1893):

Կրօնիք և ազգութեան սուրբ սեպանին վրայ ցոյց տուին կորով, և անխախտ սի՞ր՝ առ հայրենի աւանդութիւնները, թէպէտ չարշարուեցան, իսաչուեցան՝ սարածելով անմեղ բազուկները հայ լեռանց կողքին:

Այս էր բիւրաւոր նահատակաց հոգին և միակ զազափարականը, զոր արգոյ ներինակը քիչ լուսարանած է, զգալ տալով ընթերցողին՝ զրութեան սրբազն նշի պակասը, որ Հական նկարագիրը պէտք էր ըւլալ գրիս:

«Հայ գողգորան» սրբազն վերնազրին տակ գրաւիչ գրաւագներ պիտի կազմէնս տկար մարմով՝ բայց անյաղթ հոգով ախոյաններու բռնաբարութեանց և հասարաւութեանց դէմ ցցուած զգայացունց իրավէպերը:

Պատահածները նման և աւելի են քան նախնի քրիստուից բաշածները...:

Վիպասանական գրութիւն մը որբան բնական

ըլլայ և որբան իրականին մնրձնան՝ այնքան յաջող է. հոս դէպերը իրականէն ալ անդին են՝ և հեղինակը օգտուելով այս պատեն առթէն, իւր գրութեան կու տայ շատ ճագի ոգի մը, հետաքրքրաշարժ և սրտանմիկ տեսարաններ, մինչի իսկ լացնեւ տալով վկայից չարչարանաց միակ ներկայ եղող Հայրէնի բոյսեր լենիներուն և ձորերը: Խորհրդաւոր գլակարգութիւններով և ժամանակական կարգաւորութեամբ թէ՛ պատմաբանին, թէ վիպասանին համար հանձելի և փընտրուած զործ մ'է:

Մինչ հիմայ Հայ և օտար ողերգակները և վկասանները ցնորաբաններ էին մնծաւ մասամբ: Միլիսոնաւոր հայերու գիւցազնական նահատակութիւնը այսօր լիառատ նիւթ մատակարարեց բոլոր աշխարհի մատենազրութեան: Ուր այդ կորովի և բարոյալից ցեղին որդուց մաքուր և դիցազնական նկարագիրը միայն՝ պիտի կարենայ մաքրել գարուս զրիչներու աղտոտ վեպերը:

Պալափեան Գեր, Վարդ, առաջին գեղեցիկ օրինակ տուղուներն է, որուն զործ անշուշտ ձեռքէ ձեռք կը խուի, և մնաց անձկանօց կը սպասնք «Հայ Գողգորան» թ. հատորին գեղեցիկ արշալոյսին:

Հ. Վազան ՑՈՎԱՏԵԽԵԱՆ

ԱՅԼԵՒԻՈՅԼՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀԱՅԱՍՏԵՐԵՐ

Ի Վ. Ե Ն Ե Տ Ի Կ

Ոնցեալ ղեկա. 28ի թուիս երկինքը, ամայիք բնութեան մաղմատ տեսիլն ու մշուշապատ հորիզոնը բնաւ ակնկալութիւն մը չէին ներշնչեր՝ թէ պիտի հիւրամիծարէնին զոյք երևելի Հայասէրները՝ Ամերիկան Նպաստամատոյցի ընդհանուր Նախագահն ու Պորտ ընկերութեան բարսուղարը Տոբթ. Ճէյմս Պարթըն, և Պոլուոյ Նպաստամատոյցի Գեսն ու Պորտ Ընկերութեան անդամ Տոբթ. Բիթ:

Անոնց հազիւ Լոզանէն Վենետիկ հասած՝ ազնուորէն իրենց առաջին ողջոյնն

ու այցելութիւնը փափազած էին Ս. Ղազարու տալ:

Ցերեկուան ժամը 3ին էր. յետ քանի մը փոխանակուած քաղաքավարական բառերու հասկցուած էր՝ որ խիստ կարճատե պիտի ըլլար անոնց յարգելի ներկայութիւնը քաղաքին մէջ. անմիջապէս յաջորդ օր պիտի մեկնէին դէպ իդմիր և Պոլիս, ու պիտի վերաբանային լոգան՝ հաղորդելու իրենց մասնաւոր առաքելութեան արդիւնքը:

Այցելութիւնն սկսած էինք՝ երբ յանկարծ հաճելի անակնկալի մ'առջև գտնվեցանք. Ցոքթ. Պարթըն անոյշ ժպիտով ու պարզութեամբ մը սկսաւ մեր լիզուով այսպէս ըսել. « Ես ալ քիչ մը հայերեն կը խօսիմ. եօրք տարի արելիք ապրու եմ խարբերդի կողմերը. բայց երեսուն տարի է՝ որ հայերեն չեմ խօսած և հիմայ քիչ գիտեմ»: Երբ կը փափազէինք վենեստիկ ո՛ր ժաման հասած ըլլալին իմանալ՝ պատասխանեց. « Գիտ ժամ մը ենոր եղած է հասելիքս. հազիս պայուսակին Հոôtel Regina վար դրիեր ու դեռ խացերեին անգամ չտեսած՝ փուրացիեր մեր անդրամիկ ողջոյն Ս. Ղազարու բերել »:

Անտարակոյս սոյն ազնիւ մտածութիւնը՝ զոր ի գործ դրած էին մեր նշանաւոր Հիւրերը՝ շատ աւելի յարգի, պատուարեր և իմաստալից զարձուցած էր մեզ իրենց այդ թանկազին այցելութիւնը:

Մեծ շահագրգութեամբ այցելի ելով վանքիս զանազան մասերը՝ ինչպէս Եկեղեցի, Գրատուն, Թանգարան, թն. Գիտութեանց Դահիճը, Տպարանն ու պարտէզը՝ յայտներին շերմ գոհոնակութիւններ. Ազա պատուասիրուեցան Հիւրանոցին մէջ և տեղի ունեցան սիրալիք և շահագրգուղ խօսակցութիւններ՝ միշտ մեր ազգին ներկայ գինակին շուրջ...»:

Ժամանակնին կարճ էր սակայն. հակառակ իրենց փափազին՝ պիտի չկարենային այցելել և ոչ Ֆիէսաոյի մեր «Բնենեն. ծն.» Ոլրանոցը. գոնէ նոյն գժուարութիւնը չկար համառօտ այցելութեամբ մը պատուելու Մ. - Ծ. Վարժարանը՝ ուր – յետ

վանքիս այցելութեան – առաջնորդած էինք մեծանուն Հայասէրները:

Հոն ընդունուեցան Հ. Գ. Վ. Նահապետանի և ամբողջ Դպրոցական Մարմույն կողմանէ. Յետ տեսչութենէն ուղղուած բարի գալստեան և շնորհակալութեան բառերուն՝ պատուասիրուեցան հիւրերը, և ապա ընկերակցութեամբ վարդապետաց առաջնորդուեցան ելեցտրական ջահերով լուսազարդ Դիէփուեան Դահիճը. հոն հաւաքուած էին Վարժարանին աշակերտոները՝ որ ծափողջոյններով ընդունեցան զանոնք: Տոքթ. Պարթըն հայերէն քանի մը խօսքերով մաղթեց՝ որ ըլլան անոնց Հայ Ազգին պատուարեր և օգտակար անդամներ: Յետոյ ի պատիւ պատկառելի դէմքերուն՝ վշտաթաթախ սրտերէ միաբերան լսուեցաւ « Մեր հայերէնիք բշուած անտէր »: Այնքան յուզիչ էր տպաւորութիւնը՝ որ կարծես աւելի ևս պրելու համար էր անոնց անձնանուեր գործունէութիւնը՝ շատ աւելի հատու զանալու՝ ի զարցման մեր ազգային թշուառութեան: Հիւրերը գոհ և ուրաի էին եղած ընդունելութենէն, և հուսկցաւ կը զզային որ ստիպուած շուտով պիտի բաժնուէին հայանուէր Հաստատութենէն՝ զոր այնքան միացեալ գտած էին իրենց զիտաւորութեանց ու փափազներուն, որ էր Հայուրեան ժուայել:

Յոյժ ցանկալի էր սակայն՝ պաշտօնական ընդունելութեամբ մը պատուել Հայութեան այդ առացեալները, բայց որամադրելի ժամանակն էր որ կը պակսէր. յաջորդ օր Տոքերու Քաղցին հիւր չէին մար այլևս. ինչ ընել ուրեմն: Բարերախտութիւն պիտի ըլլար՝ եթէ շոգնաւը երեկոյ մեկնէր:

Աւ չուշացաւ փորձը: Նոյն երեկոյ իսկ հեռաձայնով ժամադրութիւն ընդունուած էր երկրորդ առոտուան համար՝ փոխադարձ այցելութիւն մը տալու դիտմամբ:

Ուստի հետեւեալ առաւօտ Միարանութեան Աթոռակալ Վ. Ծ. և Ծնդհ. Քարտուզարը ընկերակցութեամբ Մեծապատի Ֆիար Արտաշէս Մկրեանի (ծանօթ և մտերիմ Տոքթ. Բիթի) գնացին Regina

պանդոկը։ Մի և նոյն ժամուն հն կը հասնին Մ. - Ռ. Վարժարանէն Տեսուչ և Փոխ-Տէսուչ Վ. Ները և տեսակցութիւնը շատ սիրալիր կերպով տեղի կ'ունենայ։

Յետ այցելութեան՝ Վարտուզար Վարդապետ և Պ. Սարգիս Մկրեան կ'ընկերակցին Տոքթ. Պարթըն՝ շղենաւի մեկնումն ժամը տեղեկանալու համար Եւ ահա նշարիտ բարեբախտութիւն մը. շոգենաւը պիտի մեկնի եղեր նոյն երեկոյ ժամ 8ին։ Ուրիշն ամէն ինչ նպաստաւոր է ի գործ զնելու մեր դիտաւորութիւնը։ Կը հրակրուին անմիջապէս Հիւրերը՝ երեկոյեան ժամ 5ին Մ. - Ռափայելեանին մէջ՝ ի պատիւ իրենց՝ պաշտօնական թէյտ սեղանի մը, պաշտօնապէս յայտնելու համար Հայութեան սրտազին շնորհակալութիւնները այդ պերճափայլ Հայասէրներուն, և իրենց միջոցաւ՝ Ամերիկեան մարդասէր ազգին։

Երեկոյեան ժամ 4⁵/4ին Մ. - Ռ. Վարժարան կը հասնին Տոքթ. Պարթըն և Տոքթ. Բիթ առաջնորդութեամբ Պ. Ա. Մկրեանի, որ ամբողջ օրը առաջնորդ եղած էր անոնց։

Մեղանին գլուխը կը բազմին երկու Հայասէրները. հոն Միարանութիւնս ներկայացնոցից ունէր Մեծարոյ Հ. Յովհաննէս Աթոռակալ Վ. և Ընդհ. Վարտուզար Հ. Յ. Աւեքր. հոն էր նաև «ԲԱԶՄԱՎԵՊ»ի Խմբագութիւնս, նաև իրը ներկայացուցիչ Հայ Մամուկի երախտագիտութեան հեռաւոր արձագանզներուն։ Բաց ի Վարժարանիս վարդապետներէն՝ ներկայ էին Տիւրք Արտաշէս և Արարդիս Մկրեանը, Տիւրքին և Օրիորդ Միրվարդը, Տոքթ. Թորումեան, և այլն։

Թէյտաեղանի պահուն Մեծ Դահլիճէն կը լսուէր Նուազախումրը՝ ի պատիւ զոյգ Հայասէրներուն։

Բաժականառերուն սկիզբ տուաւ Վարժարանին Տեսուչը. նա մեծարանցի ջերմ արտայայտութեանց հետ հիւսեց ամբողջ Հայութեան խորին երախտագիտութիւնը՝ ներրողելով մեծապանձ իրկրին օրինակելի մարդասիրութիւնը, զոր այսպէս ցոյց կու

տան իրենց հսկայ գործունէութեամբ մը՝ ի նպաստ մեր տարարախտ անթիւ բեկոր ներուն, այսու զառնալով Աւետարանի ճշգրիտ Սամարացին։ Փակեց խօսքը՝ կատարեալ յաջողութիւն մաղթելով իրենց գործերուն, խնդրելով միանգամայն որ հաճին թարգման հանդիսանալ Ամերիկայի առջև մեր անուն երախտագիտական զգացումներուն՝ զոր ազգովին կը տածեն սրտերուս մէջ։ Բաժականառիս անգղիերէն թարգմանն էր Տիւրք Ա. Մկրեան։

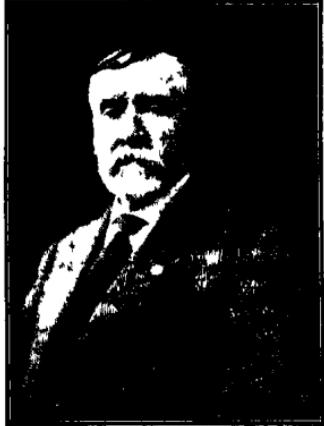
Տոքթ. Ժէյմս Պարթըլլ

ՀՅԴԻ. Նախագահ Ամերիկեան նպաստամատոյցին

Բնականարար սրտերուս ծածուկ փափան էր այլևս՝ Տոքթ. Պարթընի մայնը լսել այժմ մեր իսկ բարբառով։ Ուստի անակնկալ մը չեղաւ՝ երբ ոտք ելաւ պատկառելի ծերունին, և ամենուս հետաքըրքութեան մէջ՝ իմաստալից ու գողտրիկ բաժականառ մը խօսեցաւ հայերէն, որուն սկզբնաւորութիւնն այսպէս էր. «Խմ հայերէնս շատ ծեր է. երեսուն տարուան է. ինձ այնպէս կը բնուանեաց մէջ եմ. Պարտը կը համարիմ շնորհակալ բրայ այս գեղցիկ բնուննելութեան համար՝ զոր բրիչ ի պատիւ Տոքթ. Բիթի և ինձի՝ Ճիշտ է, Ամերիկա շատ շանքեր բափեց Զեր Հայրենիքին համար ու դևս պիտի բափէ։ Ան-

մինչև անգամ դոհեր տուաս արևելքի մէջ իր ընտիր որդիներեն։ Մեր Հայրենիքը մտարած է՝ որ երկ դոհացում չտնի՝ դրամական տեսակետով պիտի զանայ օգնութիւնը հակառակորդին...»։

Տոքթ. Պարմընի բաժականառը ծափերով վերջացաւ։ Իրմէ ետքը Ցոքթ. Բիթ խօսեցաւ իր մայրենի լեզուով՝ զոր հայերէն կը թարգմանէր Պ. Ա. Մկրեան, ի մէջ այլոց՝ «Այս հաձելի հաւաքոյրե -

Տոքթ. Ավելլիսամ Բիթ

Գերատեսուչ Պոլսոյ Ամերիկ. Նպաստամատոյցին

բասա – իմ վրաս ալ մի և եոյն տպատրաքիւնը գործեց, իր բէ գտնուի բուն իսկ իմ ընտանեկան յարկիս մէշ։ Ստոյդ է, Հայ Ազգին կրած տասականիքներու բռնումին նոյիրուած է Ամերիկան Ազգը։ Ես, ինչպէս ենա Ցոքք. Պարրեն, ծնած ենք ի Մասսալուսից, Ամերիկայի այն մասին մէշ՝ որ նոր Ամերիկա կը կոչուի. ձեսած է անհիկա ձեզ ճամանակ հայտնուած ժողովրդի մը. այսօր ազատ է այն. ես կը մարեմ որ զայ այն օրը ձեզի համար ալ...»։ բուռն ծափահարութիւնը ողջունեցին ազնիւ Հայասէրին խանդակառ խօսքերը, որոնց թարգմանն էր Պ. Ա. Մկրեան, որ ապա

ինքն ալ շատ զգայուն շեշտով գեղեցիկ անգոյիբէն ուղերձ մ'ըրաւ. խօսեցաւ նաև Ցոքթ. Թորգումեան։

Ժամը 7 էր. պիտի լուծուէր գեղեցիկ երեկոյթը՝ անլուծանելի թողով սրտերու խորերը օրուան քաղցր յիշատակը։

Հրամեցաի ժամն էր. Վարժարանի աշակերտ շարուած էին սրահին մէշ, թանկազին Հիւրերը սիրավիր խօսքերով կ'ողջունէին զանոնց մի առ մի։ Հուակը ընկերակցութեամբ բոլոր ներկայից և աշակերտաց՝ առաջնորդուեցան անոնց դէպի ի կոնտոլ, ուր մտան՝ յետ սրտագին շնորհակալութեանց և ողջոյններու նաւակը կը սահէր, մինչ քարափէն ծափահարութիւնը կ'ընկերէին անոր։ Յուզուած կը թուէին Հիւրերը. գլխարկով ու ձեռքի շարժումնեով կը յայտնէին իրենց ողջոյններն ու գհճունակութիւնը, մինչեւ որ նաւակը լուսեղէն ալիքներու սահմանէն դուրս սահելով՝ անյայտացաւ զիշերային աղջամուղջին ծոցէն.. դէպի Հայութեան աղետավայրը մեկնող շողենաւը...»

Ահա ուրեմն Հայութեան ճշմարիտ և անկեղծ բարեկամները, ճշմարիտ բարեխօսները, ճշմարիտ բարերարները։

Եւ մենք այսուհետև ամէն անցամ որ լսենք Ամերիկան Նպաստամատոյցի մէկ նոր ձեռնարկը՝ մէր որբերու փրկութեան և Հայ Ազգիս ընդհանուր բարեկաման գործին՝ ապահով պիտի ըլլանց որ անոնց անպատճառ ներշնչուած են զիհաւորապէս այս անզուգական զոյգ ազնիւ սրտերէ։ Կը նշանակէ այս՝ որ անոնց ընդ միշտ մէր երախտագիտութեան առարկայ դարձած են։

Ճիշդ այս իմաստով նաև յօդուած մը տեսանք վերջերս Պոսթընի մէկ նոր «ՊԱՅ-ՔԱՐ» հայաթերթին մէջ՝ «Հայ Դատին Ամերիկացի բարեկամները» վերնագրով՝, ուր կը զրէր։

«Սակայն պէս է խոստովանիլ որ երբեմն ժամա գտնուած ենք մէր ազգային երախտագի-

1. Յունուար 13. թի. 11.

տութիւնը յայտնելու մէջ մեր այն Ամբրիկացի բարեկամներուն՝ որոնք այս պահուս օգտակար ծառայութիւն կը մատուցանն Հայկական դատին Լօզանի ժողովին մէջ։ Կ'ակիարկենք Տոքթ. Պարթիւնի, Տոքթ. Փիթի, Ամերիկան միսիոնարութեան այս Երկու կարևոր անձնաւորութեանց, որոնց հանդէպ Հայ ժողովուրդը մծադադոյն յարգական ունեցած է երբ նոյն ինք ֆնադատած է միսիոնարներէ ունանց քաղաքական անհեռտատեսութիւնը։

Տոքթ. Պարթիւն և իր պաշտօնակիցները նախապէս Մերձաւոր Արևելքի հարցին հանդէպ բռնեցին գերք մը՝ որ պատճառ զարձաւ Միացեալ Նահանգներու Թուրքիոյ գէմ պատերազմ՝ յայտարարելուն...»։

Իսկ Տոքթ. Փիթի ներկայացուած է թէ

« աւելի դրական միաք մըն է, ըլլալով կարող ֆինանսագէտ և ճանչնալով Թուրքը այնպէս՝ ինչպէս շատ քիչ ներպացիներ և Ամերիկացիներ զայն ճանցած են, առանց երբէք պատրուելու Թուրքերու շողոմող և փայլուն գրսերնեւոյթէն...»։

« Տոքթ. Պարթիւն և Տոքթ. Փիթի բացարձակապէս համոզուեցան որ.. ինազարութեան վերջնական և տեսական հաստատութիւնը, մինչև անզամ քրիստոնեայ աշխարհին շահերը կը պահանջէին որ Թօքահայաստանը ազատագրուէր»։

Ինչպէս կը տեսնենք՝ զադար չունին ընաւ այս հոյակապ անձնաւորութեանց հայանպաստ ջանքերն ու մոռհոգութիւնը՝ զորս ուղղած են մեր սերունդի ազատագրումին՝ որուն հաւաստիցներն անպակաս են։

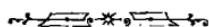
Պոլսական մամուլէն հաղորդուեցաւ վերջերս թէ Տոքթ. Պարթիւն՝ Տոքթ. Բիթի հետ Պոլիս համեմէ վերջ՝ իր տրամադրելի օրերուն մէջ Հայ որբերու և զաղթականներու վիճակին նկատմամբ մեռնհաս իշխանութեանց հետ խորհրդակցութիւններ կատարած է վերադառնալչ առաջ, և խոստացած է իբր պետ Ամերիկեան Նախատամատոյցի՝ Պոլսէն փոխազրուած որբերու վիճակին բարեկամն համար հարկ եղածն ի գործ դնել։

Ու զեր բոլորովին նոր է այն լուրը, ինչպէս կ'արձագանքն ուրախութեամբ

հայ լրագիրները, թէ Տոքթ. Պարթիւն Լոզանի վերազանալու պահուն երր Բարիքէն կ'անցնի՝ զաղափարի փոխանակութիւն մը կ'ունենայ Ազգ։ Պատուիրակութեան Նախագահին հետ, « բուժերու համար մեր բույր որբանոցներու միօրինուկ և ազգային կրրութիւն մը տալու հարցը »։

Եթէ յաջողին իրագործել այս սքանչելի ծրագիրը՝ փրկելով մեր ցիրուցան որբերը օտարակալու ամէն տեսակ վտանգներէ՝ անտարակոյս յաջորդ զարերու մէջ իրաւամբ բովանդակ Հայութեան ամենամեծ բարերարները պիտի նկատուին ՏՈՔԹ. ՊԱՐԹԻՒՆ և ՏՈՔԹ. ԲԻԹԻ, ինչպէս նաև իրենց բոլոր համախոն գործակիցները։

ԽՄԲ.

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ԵՐԱԶՆԵՐԸ

Երազին բնադրույթները. — Կը ճան չնանք սեր ներցին գիտակցութեան վիճակը, որ զաղափարաց յարակցութեան նկատմամբ իր անհուն հնարաւորութիւններով աղբիւր է երազին ինքնազնւս պատկերներուն. գիտենք նաև որ արթնութեան ժամանակ մեր տեսութեանց ասպարէզը կ'ամփոփուի մեր զգայարանցներով։

Որթնութեան ժամանակ մեր գործերն և խորհութեներն անձմար կ'ենթարկենց բնադրաստութեան և ըննութեան, որպէս զի խուսենց կամ առջևն առնենց ուրիշներուն քննադատութեան. բայց այսունորէն գերի կը լլանց մեր շրջակայից կարծեաց և քննադատութեանց։ Երազին մէջ կացութիւնը բոլորովին հակառակն է. երազին մէջ ամենայն ինչ ներելի է. կը նաև սպանենել ըստ մեր հաճոյից այն անձինքը՝ զոր կ'ատենց. փառաւորել այն անձինքը՝ որ մեզի համակիր են. միլիոններու տէր ըլլալ կամ մուրացիկ. զանգակատունն զմիիվայր իյնալ և ոտք ելւ լել ու շրջագայութեան իրթալ. Երազին